

Slogans als “the best worst of the world” bevatten louter Engels, maar toch kunnen alleen Nederlanders ze echt helemaal begrijpen. Een kleine inventarisatie van een ontroerend genre.

RIEMER REINSMA

“From Russia Witlof”

Nederlands-Engelse woordspelingen in slogans en bedrijfsnamen

De Engelstalige wereld heeft het lekker makkelijk. Britten, Amerikanen en Australiërs hoeven in principe geen vreemde taal te kennen om met de rest van de wereld te communiceren: het zijn de anderen die Engels moeten leren. Voor ons, niet-Engelstaligen, is dat iets om stinkend jaloeers op te zijn.

Maar er valt ook iets troostrijks te melden, iets waarvan weinigen zich bewust zijn: we beschikken over slogans en namen waarin Engelse woorden voorkomen – maar waarvan de anglofoon totaal niets begrijpt.

Tok

Misschien wel het bekendste voorbeeld van een Engelse naam met een Nederlandse knipoog is “Inktspotprijs”, de prijs voor de tekenaars van de beste politieke cartoon. Zelfs de meest taalgevoelige anglofoon die dit woord hoort, zal niet verder komen dan zijn verbazing over de gedachte dat de prijswinnaar blijkbaar beloond wordt voor het produceren van inktvlekken. De aardigheid zit

er natuurlijk in dat *spot* hier niet alleen in de Engelse betekenis (‘vlek’) gebruikt wordt, maar ook in de Nederlandse: een cartoon is een spotprent.

Of neem de slogan “Tok of the Town”, die bij Engelstaligen kan rekenen op een glazige blik. Hoe moeten zij ook weten dat het een reclamezin is van het restaurant Juffrouw Tok, dat gespecialiseerd is in kipgerechten? Van het woord *tok* zullen ze, als het een beetje meezit, nog wel snappen dat het de fonetische spelling is voor *talk* zoals dat in Nederlandse mond klinkt, en dat geldt zeker voor Amerikanen, die zelf nogal van onorthodoxe spellingen houden, denk aan de spoorwegmaatschappij Amtrak (‘American Track’). Maar dat *tok* naar pluimvee verwijst, zal in het duister blijven. Engelse kippen zeggen immers niet ‘tok’ maar ‘cluck’.

Mieten

“Tok of the Town” lijkt als taalgrapje een beetje op de kreet die was aangebracht op een laadbak met witlof. Daarop stond vermeld: “From Russia Witlof”, en

de witlofstronken waren duidelijk te zien (tenzij de handelaar ‘los’ was, natuurlijk). Onder de slogan stond, met kleine lettertjes, “Herkomst: Rusland”. En een bakkerij voert de ontroerende reclamezin “Hé, cake je naar mijn gebak?”

Het zijn niet alleen Nederlanders en Vlamingen die zulke ‘gemengde’ woordspelingen fabriceren. Op een Duitse vrachtauto zag ik de leus “Miet me”. Op het eerste gezicht een contactadvertentie, maar in werkelijkheid werd het voertuig te huur aangeboden (*mieten* is ‘huren’). Sommige woordspelingen liggen zó voor de hand dat ze steeds opnieuw uitgevonden worden. In een ander deel van Duitsland rijdt een voertuig rond met de kreet “Nice to mieten”. Waarbij het Engelse *meet* voor alle duidelijkheid ook nog een Duitse uitgang aangemeten kreeg.

Lelijke Eend

Al die voorbeelden maken duidelijk dat de woorden die een Engelse én Nederlandse betekenis hebben op z’n Nederlands gespeld worden, niet op z’n Engels. Dat is